

[Proefschrift]

In deze rubriek komt een promovendus aan het woord. Waar ging het onderzoek over? En wat hebben professionals eraan in de praktijk?

Anouk Goemans

[A]nouk Goemans promoveerde op 27 juni 2017 op haar proefschrift *The development of foster children in foster care* aan de Universiteit van Leiden

Waar gaat je proefschrift over?

Over de ontwikkeling van kinderen in een pleeggezin. Een kind in de pleegzorg plaatsen is een moeilijke beslissing, maar doorgaans beter voor kinderen dan alternatieven als een tehuis. Toch ontwikkelen niet alle kinderen in de pleegzorg zich goed. Sommigen krijgen zelfs meer problemen. In mijn promotieonderzoek ben ik nagegaan welke factoren belangrijk zijn voor een positieve ontwikkeling. We hebben uitgebreid literatuuronderzoek gedaan en daarnaast hebben 550 pleegouders gedurende één jaar, drie keer online een vragenlijst ingevuld over hun pleegzorgervaring en hun pleegkinderen. Ik vond dat pleegkinderen onderling sterk verschillen. Ongeveer 45% van de pleegouders rapporteert dat hun pleegkind geen gedragsproblemen ervaart. En 55% van de pleegouders geeft aan dat hun pleegkind internaliserend (bijvoorbeeld angstig of teruggetrokken) of externaliserend (bijvoorbeeld druk of opstandig) gedrag laat zien. Het is echter moeilijk te voorspellen welke pleegkinderen gedragsproblemen ontwikkelen. Daarom benadruk ik dat het zo belangrijk is om pleegkinderen goed in de gaten te houden, oftewel te screenen en te monitoren. Een andere bevinding is dat 40% van de pleegouders veel stress ervaart in het opvoeden van hun pleegkinderen; meer dan ouders in ‘gewone’ gezinnen. Deze stress hangt sterk samen met de gedragsproblemen van hun pleegkinderen. Zowel ouderlijke stress als gedragsproblemen lijken met het verstrijken van de tijd weinig te veranderen. Ik wil pleegzorgprofessionals graag adviseren om alert te zijn op gedragsproblemen bij pleegkinderen, maar ook op signalen van ouderlijke stress bij pleegouders. We weten namelijk uit eerder onderzoek dat beide samenhangen met het risico op een voortijdig afgebroken pleegzorgplaatsing.

Wat hebben kinderen en opvoeders eraan?

Ik hoop mijn met onderzoek kennis, handvatten en praktische tools te bieden aan pleegzorgprofessionals om pleegzorgplaatsingen goed te laten verlopen. Ik bied professionals een simpele vragenlijst waarmee ze de ontwikkeling van het pleegkind in de gaten kunnen houden. Hiermee kunnen eventuele problemen in het pleeggezin of bij het pleegkind in een vroeg stadium ontdekt worden en dit vergroot de kans dat pleegkinderen en -ouders tijdig de ondersteuning krijgen die zij nodig hebben. Dit draagt bij aan een positieve ontwikkeling van pleegkinderen en vermindert het risico op voortijdige afbreking van de plaatsing.

Wat hebben professionals en beleidsmakers eraan?

Mijn onderzoek laat zien dat sommige pleegkinderen en pleegouders een extra steuntje in de rug goed kunnen gebruiken. Maar hoe zorgen we ervoor dat we op tijd weten wie die extra ondersteuning nodig heeft? Er is binnen de pleegzorgpraktijk en bij onderzoekers gelukkig steeds meer aandacht voor screening en monitoring. Bestaande vragenlijsten bieden een goed uitgangspunt, maar gaan niet in op alle ontwikkelingsproblematiek waarop juist pleegkinderen een verhoogd risico hebben, zoals trauma- en hechtingsproblematiek. Ook pleegouders uit mijn onderzoek meldden dat zij deze problemen van hun pleegkinderen niet kunnen rapporteren in bestaande screeningsinstrumenten. Om screening en

monitoring van Nederlandse pleegkinderen te verbeteren heb ik onderzoek gedaan naar de *Brief Assessment Checklist* (BAC), een screeningsinstrument specifiek voor uithuisgeplaatste kinderen. Deze heeft expliciet aandacht voor trauma- en hechtingsproblematiek. Het is een veelbelovende vragenlijst die inmiddels gratis beschikbaar is voor gebruik in Nederland, zowel voor onderzoek als de pleegzorgpraktijk. Ik hoop pleegzorgaanbieders hiermee meer mogelijkheden te geven om de ontwikkeling van pleegkinderen systematisch in kaart te brengen en problemen tijdig op te sporen. Zie <http://www.childpsych.org.uk/downloadBAC.html>

Over de auteur Anouk Goemans